
Laboratoř biologie nádorové buňky

Laboratoř biologie nádorové buňky

Nádorová onemocnění jako jedna z největších hrozeb pro lidský život a možnosti jejich léčby zaměstnávají stovky vědeckých týmů po celém světě. Špičkovým českým pracovištěm tohoto typu je Laboratoř biologie nádorové buňky „LBNB“, fungující jako společné pracoviště 1. lékařské fakulty UK a Fyziologického ústavu AV ČR.

Práci místního výzkumného týmu představuje jeho vedoucí prof. MUDr. Aleksi Šedo, DrSc.:

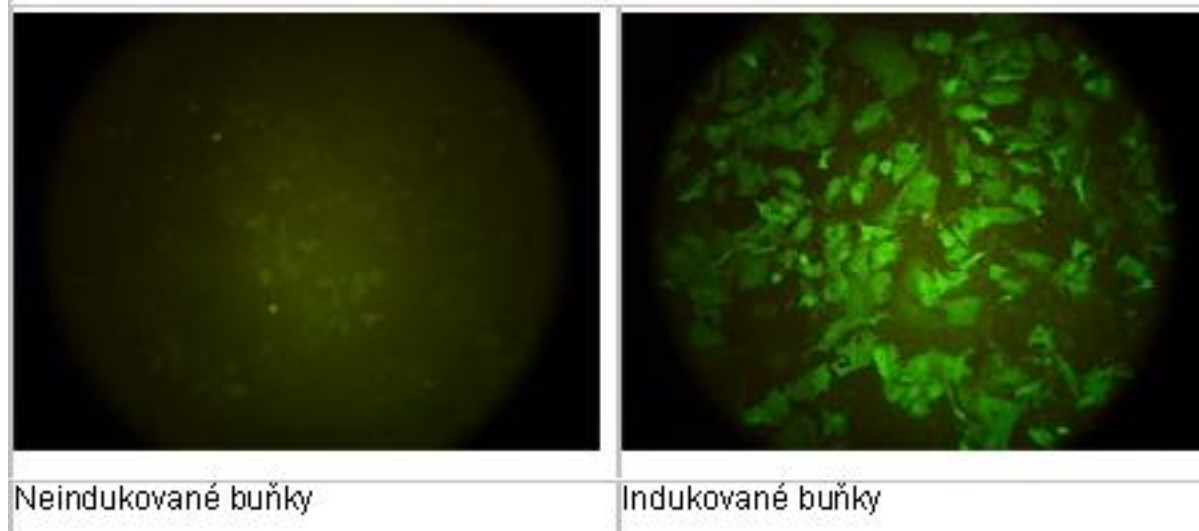
Spolupráce obou zřizovatelských institucí, tedy Univerzity Karlovy a Akademie věd, nám umožňuje dostupnost širokého spektra experimentálních metod a technologií (real time RT-PCR, sekvenace DNA a proteinů, průtoková cytometrie, konfokální mikroskopie atd.). LBNB spolupracuje také s řadou dalších tuzemských a zahraničních partnerů v oblasti základního, klinického i aplikovaného výzkumu, zejména v oblasti onkologie.

Na projektu společné laboratoře se podílejí dvě pracovní skupiny: Skupina Buněčné a Molekulární Biologie a Oddělení Růstu a Diferenciace Buněčných Populací. Projekty laboratoře jsou zaměřeny na studium mechanismů regulace buněčného růstu, diferenciace a nádorové transformace. Naše práce vedla k definici skupiny „Dipeptidyl peptidase-IV aktivitou a/nebo strukturou homologních“ (DASH) molekul.

DASH molekuly svou enzymovou aktivitou štěpí řadu biologicky aktivní peptidů - regulátorů růstových vlastností buněk. Štěpení takových „lokálních hormonů“ ovšem nemusí vést pouze k potlačení jejich přirozené aktivity. Může rovněž změnit jejich afinitu k různým podtypům jejich receptorů a tím „přepínat“ jejich význam. Zjednodušeně řečeno, určuje, jak bude konkrétní buňka konkrétní signál „chápat“. Takto DASH molekuly zasahují do mnoha biologických procesů, jak fyziologických, tak i významných například pro vznik a rozvoj některých onemocnění, včetně nádorových [2] a autoimunitních [3].

V našich experimentech pracujeme jak s bioptickým materiálem z nádorových tkání, tak s kultivovanými buňkami, včetně vlastních originálních klonů, regulovatelně exprimujících vybrané DASH molekuly (Obr.1). Dosavadní pozorování svědčí pro regulační provázanost „DASH systému“. Ten zahrnuje nejen DASH molekuly, ale i jejich biologicky aktivní substráty (především některé neuropeptidy a chemokiny) a jim odpovídající receptory.

Obr. 1: Buňky linie lidského glioblastomu T98g s indukovatelnou expresí DPP-IV (systém GeneSWITCH). Detekce imunofluorescencí.

V současnosti se zabýváme analýzou vlivu změn expresního vzorce DASH systému na růstové vlastnosti buněk, jejich schopnost migrace a invaze. Poznání a pochopení funkce DASH systému má vést k výběru jeho některých součástí jako diagnostických molekul a případně i jako terapeutických cílů v onkologii. Proto například rovněž spolupracujeme na vývoji inhibitorů, vysoce specifických pro konkrétní DASH molekuly. Takové látky mohou být v budoucnosti využity k zásahu do některé z funkcí „DASH systému“, která je pro organismus za dané situace nevhodná, bez nežádoucího ovlivnění jeho dalších, „užitečných“ biologických aktivit.

prof. MUDr. Aleksi Šedo, DrSc.

Přehledné články členů týmu LBNB věnované DASH molekulám:

- 1) Sedo A., Malik R.: Dipeptidyl Peptidase IV-like Molecules: Homologous Proteins or Homologous Activities? *Biochim Biophys Acta*, 1550: 107-116, 2001
  - 2) Bušek P., Malík R., Šedo A. Dipeptidyl peptidase IV activity and/or structure homologues (DASH) and their substrates in cancer. *Int J Biochem Cell Biol.* 36, 408-421, 2004
  - 3) Sedo A., Duke-Cohan JS, Balaziová E., Sedova LR: Dipeptidyl peptidase IV activity and/or structure homologs: Contributing factors in the pathogenesis of rheumatoid arthritis. *Arthritis Res Ther*, 7:253-269, 2005
- Navštívit nás (Obr. 2,3) a další informace o Laboratoři biologie nádorové buňky můžete získat na www.lf1.cuni.cz/lbnb. Další odkazy na naše výsledky naleznete na [www Dana Farber Cancer Institute of Harvard Medical School](http://www.dana-farber.org) <http://research.dfci.harvard.edu/attractin/>, na stránkách 6FP projektu, na němž se naše laboratoř podílela <http://www.nhrdevtox.info/> a na stránkách konference „Dipeptidyl aminopeptidases - Basic science and clinical applications“ <http://www.dpiv-2005.org/programme.htm>